

Alte Drucke

**F. IOAN. DVNS || SCOTI, || ORDINIS MINORVM, ||
THEOLOGORVM OMNIVM || EMINENTISSIMI, || Atque
Academiae subtilium Antesignani, || Quæstiones Tertij ...**

Duns Scotus, Johannes

Venetiis, 1580

DISTIN. XIII.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150218

A cundarum, sed tantum si Deus suppleret actionem gratia: quæ nata esset esse causa secunda respectu voluntatis in producendo istum effectum, & ita posset supplere in alia voluntate posset etiam illa frui formaliter, licet Deus immediate cauaret fruitionem in ea, sed hoc non esset ex vi unionis, quia ita immediate posset cauare fruitionem in alia, non ergo istud contradicit dictis alibi, neque etiã illa fruitio si tantum esset in voluntate vt in subiecto causata a Deo immediate, esset laudabilis, quia non esset in potestate voluntatis fruientis, quia non est in potestate causa secunda: vt prima, sed eo uerso, & ideo tam in via quam in patria ponitur aliqua forma creata vt voluntas possit vt illa forma in operando, & sit in potestate eius vt sic laudabiliter operetur.

AD ARGUMENTA quatru q. ¶ Ad primum dico qd gratia requiritur ad meritum, quia meritum formaliter requiritur vt actus libere & actiue eliciatur a voluntate, & ita habeat eum in potestate sua, & ita etiã gratia legniritur ad fruitione, vt eliciendam actiue a voluntate. Sed ad habendum formaliter a Deo hunc actum, qui dicitur meritum siue illum qui dicitur fruitio non requiritur necessario gratia, quia gratia non est ratio recipiendi talem formã, sed ipsamet voluntas, sed hoc de potentia dico absoluta. ¶ Ad secundum dico qd concludit de fruitione elicitue habenda nõ formaliter, quia ad summum effectum cauandum secundum ordinem causarum nunc præsum requiritur vt rante cau-

lam partialem esse summe perfectam, nõ sic ad hoc vt passum recipiat summam formam, quæ sine perfectione priori ipsius passus, vel sine aliqua causa secunda partiali poreit in passum immediate cauari a Deo.

HIC QVAERI OPVS EST &c.

DISTIN. XIII.

IRCA istam 14. distinctionem. In qua magister agit de perfectionibus allumpris cum humana natura per cõparatione ad perfectione naturæ diuinæ quaruntur quatuor. ¶ Primo, vtrũ possibile fuerit intellectum animæ Christi primo, & immediate pñci visione verbi perfectissima possibili creaturæ. ¶ Secundo, vtrũ possibile fuerit intellectum animæ Christi videre omnia in verbo, quæ verbum videt. ¶ Tertio, vtrũ anima Christi nouerit omnia in genere proprio. ¶ Quarto, vtrũ anima Christi nouerit omnia perfectissima in genere proprio?

QVASTIO. I.

Vtrum possibile fuerit intellectum animæ Christi primo & immediate perfectissime visione verbi perfectissima possibili creaturæ.

IRCA primũ arguitur qd 1.º. Aug. 83. q. 32. cadẽrem nõ posse aliũ aliõ plus intelligere nõ est dubitadũ. rõ sua ibi ad hoc est, quia q̃squis aliquã re aliter scõ. sup. iij. Sen. I. quum

A illa res est intelligit, fallitur, & omnis qui fallitur, illud in quo fallitur non intelligit, quisquis ergo rem aliter quam est intelligit, non eam intelligit, non ergo potest quicquā intelligi nisi quomodo est, & hoc sequitur conclusio illa proposita. ergo non potest intellectus animæ Christi perfectius videre verbū quam quæcunque alia anima.

¶ Præterea si perfectissime posset videre verbum. ergo posset videre verbum sub ratione infiniti, quia omni visibili non sub ratione infiniti potest aliquid perfectius videri, cōsequens est falsum, quia obiectum specificat actum, & ita si visio creata esset obiecti secundum rationē infiniti, & secundum eandem rationem obiecti est ipsius visio increata, ergo iste dū visiones

B essent eiusdem speciei. ¶ Similiter tūc intellectus animæ Christi comprehenderet verbum, quia videret ipsum secundum totam rationē visibilitatis eius, quod est inconueniens.

¶ Præterea. omnis visio requirit lumen proportionale prius naturaliter ipsa visione. ergo si cut visio naturalis requirit lumen naturale aliud a se & prius ipsa, ita visio supernaturalis requirit lumen supernaturale aliud ab ipsa & prius ea, & ita non potest visio supernaturalis esse prius perfectio illius qui videt.

¶ Præterea. actus perfectus naturalis elicitur ab habitu, quia non est ita perfectus præcedens habitum sicut sequens secundum philosophum secūdo Eth. ergo & actus perfectissimus supernaturalis præsupponit habitum supernaturalem. consequē-

tia probatur a simili, & ita non potest actus supernaturalis perfectissimus esse prima perfectio intellectus. ¶ Contra hoc est magister in litera. ¶ Item, summa fruitio præsupponit summam visionem, sed ista anima Christi potuit frui summa fruitione possibili creatura, ex distin. præcedenti. ergo &c. Et quod immediate probatur, quia qualibet potentia passiva est immediate perfectibilis illo actu respectu cuius immediate est in potentia. igitur intellectus siue potentia intellectiua est immediate perfectibilis ipso intelligere, & ita non necessario mediante alio.

QVÆSTIO. II.

Utrum possibile fuerit intellectum animæ Christi videre omnia in verbo, quæ verbum videt.

SECUNDO Quæro. Vtrum possibile fuerit intellectū animæ Christi videre omnia in verbo quæ verbum videt, quod nō, quia tunc posset videre infinita, consequens est falsum, quia infinita non contingit pertrāsire. 2. Met. ¶ Præterea. illuminationes bonorū angelorū sunt ordinate, sicut patet per Dionys. de angelica hierarchia, sicut ergo superior angelus prius illuminatur q̄ inferior, ita prius illuminatur q̄ ista anima quæ est infima, & potest istam illuminare sicut superior beatus inferior, ergo ista potest aliquid de nouo videre in verbo sicut & angelus illuminās, quia illuminatus nō prius videt in verbo quam illu-

e. s. & inde.

mi.

Aminans. ¶ Confirmatur rō, quia ista anima quantū ad illuminatōem aliquem ordinem tenet inter spiritus illuminatos, nō autem illuminat angelos, quia nō habet virtutem actiūam respectu illorum, cum sit inferioris nature, ergo illuminatur ab eis. ergo propositum. ¶ Contra magister in litera. c. 2. Omnia videt quia verbum videt.

IN PRIMA q̄e sunt duo articuli. ¶ Primus est an possit p̄fici visione perfectissima verbi. ¶ Secundus, an primo & immediate absq; alia forma prius p̄ficiente. ¶ Quātum ad primum articulū dico q̄ sic propter eandem rationē propter quam di. precedenti. q. prima, dixi voluntatē eius posse habere summā charitatem, & ita verisimile est esse de facto. ¶ Quod confirmatur per illud Isido. lib. 1. de summo bono. c. 3. trinitas sibi soli nota est & homini assumpto, quod non potest intelligi nisi de notitia in termino vel simpliciter vel possibili creatura.

¶ Quantum ad secundum articulum potest dici quod in quantum intellectus habet rationē receptiui respectu visionis, non est aliqua forma necessario p̄cepta ad hoc ut visio recipiatur in intellectu, quia per illam formā nō aliter esset obiectum p̄sēns quā posset esse sine ea. obiecto autem eodē modo p̄sente intellectui pōt intellectus eodē modo recipere visionem obiecti. prima propositio probatur, quia illa alia

forma posita non est obiectum p̄sēns nisi absolute voluntarie dicitur & se repr̄sēntet, q̄a illa forma nō potest esse necessaria ratio quā obiectum sit p̄sēns ut visum,

quia si vult vī, si non vult nō vī. C
Illa etiā non posita potest obiectum voluntarie se repr̄sēntare intellectui. & hoc actu causando visionem in intellectu. ergo &c. ¶ Preterea si aliqua forma esset necessario in intellectu prior ipsa visione, dicatur. a. aut ergo. a. se haberet ad visionem in ratione cause efficientis, aut in ratione cause materialis, ut proprium receptivum, sicut superficies in substantia se habet ad colorem, quia est propria ratio susceptiva coloris. Si autem. a. primo modo se haberet. ergo sine. a. posset visio inesse intellectui. quicquid enim potest Deus per causam efficientem mediam, potest etiam immediate. & hoc in quocunque quod est receptivum illius. secundo modo nō potest poni. a. necessarium in proposito. tum D
quia tunc intellectus ut est aliquid animæ esset beatus in a. quia receptivum multarū formarū immediate quietat q̄n habet p̄fectissimā formā cuius est capax. hic est h̄mōi, quia intellectus ex se non potest alias recipere nisi per istam. & ita intellectus ut est aliquid animæ quietaretur naturaliter prius quam sibi inesser visio verbi, quod est impossibile secundo quia absolutum, quod est ratio recipiendi aliquam formā, si p se est per se pōt recipere, sicut superficies p se existens pōt per se recipere colorem, ergo ipsum. a. si est absolutū & aliud a visione & rō recipiendi visionē. si per se esset, p se posset recipere visionem, & ita. a. per se existens posset beatificari visione. & per consequens et modo immediate beatificaret, & etiam sequitur q̄ intellectus

A non beatificaretur modo nisi per accidens. sicut substantia quantum ad potentiam passivam eius quietaretur per accidens per colorem possibilem inesse superficiem. Quod si dicatur totum, scilicet intellectum informatum a. per se beatificari visione. Contra. unius actus per se est una potentia per se, & unum per se receptivum ergo istius visionis, quia est unus actus per se, non est totum per accidens per se potentia, alterum ergo præcisè est propria ratio & immediata recipiendi, & ita sequitur propositum ut duæ primæ rationes concludunt. Itaque potest dici, quod intellectus animæ Christi potest passivè recipere visionem verbi primo & immediate, & hoc ita quod non perficiatur prius aliquo lumine tanquam forma absoluta alia a visione, tum quia ipsa visio est lumen perfectum, tum quia in intellectione naturali lumen præcedens visionem requiritur propter imperfectionem obiecti, quod vel non est de se actu intelligibile, sed per intellectum agentem qui est lumen fit actu intelligibile, quod est potentia intelligibile, vel si actu est intelligibile non est per se sufficiens ad movendum intellectum ad actum secundum. neutrum istorum est in proposito, quia essentia divina est lux summe ex se & de se intelligibilis, & de se perfectissime motiva intellectus. ergo nullo lumen requiritur cooperativum sibi. quanto enim obiectum magis habet de se rationem & perfectionem luminis quod posset cooperari sibi, tanto minus coëxigit ipsum. ergo & obiectum omnino perfecte habens in se lumen natum coo-

perari obiecto omnino non coëxigit lumen. Similiter ad recipiendum ipsam visionem non requiritur habitus aliquis prior ipsa visione, quia habitus non disponit potentiam ad recipiendum actum, immo actus est natus prius recipi, quam habitus, tamen habitus acquisitus in nobis habet hanc perfectionem, quod est manens in anima transeuntis actu, ut sic intellectus, qui non potest habere perfectam notitiam plurium obiectorum simul, quia non in actu, habeat saltem notitiam eorum permanentem, sicut potest, & ita in habitu, sed si aliquis actus esset ex natura sua ita permanens in actu, sicut ponitur habitus respectu illius, non oporteret ponere habitum, quia actus talis haberet perfectionem actus primi, & secundi, sed visio beata ex natura sua est forma ita permanens in intellectu, sicut habitus, qui ponitur prior, uterque enim permanet semper ex præsentia perpetua obiecti beatifici, & neuter posset aliter permanere. Et si obijciatur contra istud, quia tunc posset intellectus ex puris naturalibus videre verbum, quia sine lumine gloriæ, & sine habitu præcedente visionem. Respondetur, & dico, quod conclusio videtur aliquo modo sequi ponendo lumen, vel habitum præcedentem visionem, ita quod sit necessaria, vel sufficiens respectu visionis. si enim cæcus miraculose illuminatur, tamen illuminatus naturaliter videt, quia habet formam creatam, qua naturaliter potest uti ad operationem illam. Ita si deus intellectui supernaturaliter aliquis habitus, quo dato tanquam per formam sufficientem.

A scientē intellectus potest videre Deum, & cum ipse habitus sit aliquid creatum, & naturaliter perficiens intellectū, sequeretur, q̄ per aliquam formā creatam possibile esset naturaliter videre Deum, sed non sequitur negando talem dispositionem, vel lumen præcedens, siue dicatur lumen, siue habitus non cu ro, quia in quocunque instanti priori naturaliter ipsa visione, nulla est causa naturaliter prior ipsa visione, vs̄que enim ad illud instans naturæ quo intellectus videt non habet intellectus unde posset in istam visionem, sed tantum præcedit naturaliter ipse intellectus in se, & obiectum, quod potest elicere ipsam visionem, quia non est motuum naturaliter proportionatum huic passo, nec natū naturaliter mo-

ueri ipsum. ¶ Tunc ad formam argumenti dico q̄ non sequitur nisi q̄ intellectus aīa Christi posset naturaliter in visione, sed nō sequitur, quod visio posset sibi inesse ex naturalib. suis, vel q̄d posset sibi inesse ex aliqua causa naturali, quia non potest sibi inesse, nisi a verbo immediate causante istam visionem, quia quando causat illam, immediate & supernaturaliter causat. ¶ Si autem quæretur utrum sine tali habitu, vel lumine q̄d dicatur a. posset intellectus creatus non tantum passive se habere ad talem visionem, sed etiam active ad elicendum tantam visionem, & hoc æque perfectā, sicut cum a. ¶ Hic supponendum, q̄ intellectu posset se habere active respectu visionis verbi, sicut & active se habet respectu intellectionis naturalis, in quantum, s. eadem potentia

beatificatur, quæ est principium intellectionis naturalis, & ita in quantum habens eandem rationem operandi circa utrumque obiectum, tūc potest dici sicut ad 4. q. distinctionis præcedentis, dictum est, q̄ si est necessaria connexio causarum &c. Sed quantum ad receptionem, de qua est q̄o modo proposita, nō videtur simpliciter necessariū concedere a. prius perficere intellectum, quam visionem, sed si intellectus potest recipere duas perfectiones ordinatas. s. a. ut actum primum, & visionem ut actum secundum, cōgruum est ut illis perfectionibus ordinate perficiatur, sed utraque absolute posset inesse sine alia.

AD PRIMVM argumentum dico, q̄ dictū Aug. potest exponi per illud 2. phys. abstrahentium non est mendaciū. abstrahens enim non intelligit re aliter q̄ est, licet intelligat re aliter esse quam est, ita q̄ alietas in abstractione determinat suā intellectionem, siue dicit modum intelligendi, nō autem determinat obiectum, nec dicit modum obiecti, ita in proposito, prima propositio Aug. qui intelligit rem aliter quam est, fallitur, non est vera prout ly, aliter, determinat non obiectum, sed ipsum esse implicitū, quia tunc esset sensus, q̄ qui intelligit rem aliter esse q̄ est, q̄d facit abstrahens, fallitur, sed prout ly, aliter, determinat obiectum, sic est vera. & sequitur conclusio.

¶ Abstrahens enim non intelligit rem aliter esse quam est, licet intelligat aliter rem quā est, ita quod alietas in abstractione determinat suam intellectionem, siue dicit modum intelligendi,

1 3 gendi,

Additio.

Agendi, non autem determinat obiectum, nec dicit modum obiecti, ita in proposito prima propositio Augustini, qui intelligit rem aliter quam est, fallitur, non est vera, nisi ut ly aliter, determinat obiectum, scilicet ipsum esse implicitum, & est sensus, qui intelligit rem aliter esse quam

aliarum

est, fallitur, & sequitur conclusio, quod idem obiectum secundum omnino eandem rationem unus non intelligit plus, quam alius. ita quod ly plus, determinet obiectum, & hoc sufficit ad propositum suum, ex hoc enim sequitur quod intelligentia non procedunt in infinitum, sed quod sit aliqua intelligentia suprema, quia si obiectum ex parte sui infinitum non potest aliter, & aliter intelligi, & ipsi intelligibili secundum intelligibilitatem suam potest aliqua

B intelligentia adæquari, pari ratione primo intelligibili potest aliqua intelligentia adæquari, igitur est aliqua intelligentia suprema. ¶ Ad secundum licet aliqui negent obiectum sub ratione infiniti videri ab aliquo intellectu creato, & hoc absolute, licet

Egid. de

ro. Henr.

quolib. 2.

q. 1.

concedant infinitatē videri non formaliter, sed tamen concomitantē. ego tamen concedo sicut tactum fuit. 1. dist. primi, quod nihil, nisi sub ratione infiniti formaliter potest quietare intellectum, ita quod si non in quantum infinitum formaliter apprehenderetur, sed infinitas tamen concomitaretur, non plus quietaret potentiam apprehensivam, quam aliud intelligibile accidit. n. sibi infinitas, ut comparatur ad potentiam illam, sicut non plus quietaret visum triangulus, ut albus, quam ut niger, si triangulus solum in quantum triangulus comparatur ad potentiam illam, &

q. 1. &

vi.

non apprehendatur per se illud concomitans. ¶ Similiter essentia non quietatur, nisi ut est essentia visa existens in tribus suppositionibus. hoc autem non convenit sibi nisi ratione infinitatis. ergo &c. ¶ Et tunc ad illas duas probationes in contrarium. ¶ Ad primam dico, quod si obiectum distinctum specie concludat distincti omnem actus specie, non quidem formaliter, quia obiectum non est forma alicuius actus, sed causaliter, quia est essentialiter prior necessario requisita in quantum distincta concludit distinctionem in causa, non tamen unitas obiecti specifica concludit unitatem actus specificam, quia idem obiectum est obiectum omnis intellectus beati, & est omnis voluntatis beate, nec tamen volitio est eiusdem speciei cum intellectione. possunt enim isti actus formaliter distincti, licet non habeant obiecta formaliter distincta, & prout est distincti causaliter aliunde, quam ab obiectis, quia ab ipsis potest, tanquam a causis suis essentialibus, & ita dato quod ab obiecto in distincto secundum speciem haberent indistinctionem, tamen ab alia causa partiali distinguerentur specie. nec phi. 2. de anima dicit quod actus habent unitatem ab unitate obiecti, sed distinctionem, & hoc, nisi esset aliquod obiectum ita adæquatum actui, quod non excederet, nec posset excedi, sicut est respectu actus sui, forte sic non est in proposito.

¶ Exemplum huius est in motu, & termino, quia distinctio termini motus concludit distinctionem in motu, prout motus est forma fluens, si illa forma sit eiusdem rationis cum forma terminante motum, sed non oportet unitatem terminum

terminum

A termini motus concludere vni-
tatem motus, quia ubi oino idem
pōt acquiri diuersis motib. le-
cundū spēm, vt motu circulari,
& motu recto, qui sunt incōpa-
rabiles secundū phi. 7. phy. ¶ Ad
secundā probationem dico, q
Aug. de ciu. lib. 13. c. 18. dicit q
quicquid scia comprehenditur
scientis cognitione finit, qd nō
est intelligedū q absolute finia-
tur, quia tunc Deus non cōpre-
henderet se, sed finitur cogno-
scenti, quia respectu eius se hēt
ac si esset finitum. v. n. solus ille
intellectus comprehendere ali-
qd intelligibile, cuius tanta est
perfectio in intellectualitate quā
ta est perfectio vel intelligibili-
tas intelligibilis & rō ibi est cō-
mensuratio & adequatio, & pp
hoc neutrum est respectu alte-
rius excedens, & citā vtrūque
B quasi finitū est alteri quia sim-
plicitate adequatū, sicut pp equalita-
tem personarū diuinarū pos-
set dici vna persona finita alteri
quia non excedens eā, & tñ sim-
pliciternon est finita. quia ergo
nullus intellectus creatus pōt
habere tantam intellectualita-
tem neque in actū primo neq;
in actū secundo, quanta est in-
telligibilitas Dei vt obiecti, imo
in infinitum excedit, ideo nul-
lus talis intellectus creatus & si
videat quodeunque visibile ex
parte Dei, potest ipsum compre-
hendere, quia non est commen-
suratio hinc inde. ¶ Ad tertiu di-
co q lumen requiritur sed non
aliud lumē ab ipso obiecto qñ
obiectum supplet sufficienter
vicem luminis, q. n. in intel-
lectione naturali lumen sit aliud
ab obiecto hoc est ex imperfec-
tione obiecti. vnde in talibus
similibus ex pluritate in imper-

fectis non tenet similitudo ad
concludendum in perfectis, q
quæ sunt dispersa in inferiori-
bus quandoque sunt vnita in su-
perioribus & maxime in su-
premo.

¶ Ad quartum potest respon-
deri per idem, quia similitudo
non tenet de actu naturali & su-
pernaturali. ¶ Potest tñ aliter di-
ci, videlicet q actus perfectissi-
mus cognitionis potest elici a
potentia sine habitu præceden-
te. potest enim intellectus perfe-
ctissime cognoscere quidditates
& terminos ante omnem actū
intellectus complexum, & eos
componere adinuicem, & ex ra-
tionibus eorum concludere ve-
ritatem cōplexionis principij,
quia secundū phi. 1. postea, prin-
cipia cognoscimus in quantum
terminos cognoscimus. ergo p-
fectissime assentitur principio
ex terminis eius ante omnem
habitu genitum, licet talem
assensum sequatur habitus il-
le, & habitus est aliquo modo
necessarius ad perfectionem
naturæ nostræ, quia in nobis nō
posset manere notitia principij
aliquo modo cessante illo actu,
nisi maneret ille habitus princi-
pij. & ita post intellectionem
principij esset aliquis adeo in
potentia essentiali ad intel-
lectionem sicut prius. Similiter
potest dici de scientia conclu-
sionis q est ex principijs intel-
lectis si conclusione illata ex eis
per syllogismum perfectum qui
ex se est euidens, per illam dif-
initionem syllogismi perfecti,
primo priorum, qui scilicet, nul-
lus eget vt appareat necessitas
eius. hoc est vi sit euidenter ne-
cessarius ex notitia principio-
rū & euidentia illationis neces-
sario

A sario assentitur cōclusioni, ita
q̄ primū circa ipsam conclusio
nem est ipsum scire, & ex hoc
sequitur scia q̄ est habitus con
clusionis, & ita non præsūpo
nitur actui perfecto sed iequit̄.

*Th. 1. par
te sum. q.
12. ar. 8.
et 3. par.
et sum.
q. 10. art.
8.*

AD SECUNDAM qua
stionem dicit q̄ non potuit vide
re omnia quae videt verbū, quia
quanto eā perfectius vī tanto
plures effectus possunt videri
in ea & econuerio. sicut pater
de principio & conclusionē, q̄
quanto principium perfectius
vī, tanto plures conclusiones vi
dentur in eo, ergo potens vide
re omnes effectus in eā prima
potest cōprehendere ipsam: nul
lus intellectus creatus pōt se
cundum, ergo nec primū. ¶ Di
stinguitur ergo de scientia Dei,
quia quadam est simplicis no
titiē quae est respectu possibi
lium & actualium, & quadam
est scientia visionis q̄ est tū re
spectu habentium existentiam
in aliqua parte ipis omnia co
gnita scientia visionis ponitur
anima Christi cognoscere in
verbo. non autem omnia cogni
ta scientia simplicis notitiē.

CONTRA rationem hu
ius positionis arguitur sic. si ip
si a. conueniant. b. & c. ordinate
ita q̄. b. sit tota ratio respectu.
c. si intelligens. b. non compre
hendit. a. multo magis intelli
gens. c. non comprehendit. a.
exemplum de subiecto, diffini
tione & passione. si intelligens
diffinitionem non comprehen
dit subiectum, neque intelligēs
passionem comprehendit illud.
vel pro medio accipiat passio
prior, & pro tertio passio remo
tior quae inest per rationem passio
nis prioris. patet ibi propositio,
scilicet respectu Dei esse infinitum

intensue, & esse in quo infinita
possibilia quomodocunque re
lucent. se habent ordinate ita
q̄ quia est infinitus intensue.
ideo infinita possibilia relucēt
in eo. & ita in infinita possibilia
pōt. sed non econuerio. sed co
gnoscens ipsum sub rōne in
nitatis intensue non pp hoc cō
prehendit ipsum ex dictis in q.
præcedenti. ergo multo magis
cognoscens infinita possibilia
quae relucēt in eo siue eius in
finitos effectus. non compre
dit eum. ¶ Præterea cognoscens
vnum effectum in verbo non
comprehendit illum nec verbū
vt est eā illius. ergo quocumq̄
effectus cognoscat, nullum eo
rum comprehendit, nec verbū
vt est eā alieuius eorum. igitur
multo magis nec simpliciter cō
prehendit eā si oēs effectus
eius cognoscat. ¶ Præterea illud
exemplū de cōclusionē & prin
cipio. accipit falsum. eā em
quantum eā nullam perfectio
nem accipit a causato quia na
turaliter est prior eo, ergo cogni
tio principij vt est eā cogniti
onis conclusionis nullo mō perf
icitur per cognitionem conclu
sionis. ¶ Confirmat rō. accipiat
aliqd principij vt notum in ali
quo gradu, & quero vtrum per
ipsum potest aliqua concūso
cognosci, ita q̄ maneat cogni
tio principij in intellectu p̄se
non aucta. aut non. Si sic, h̄ pro
positum. quia cognoscens con
clusionem ex principio non per
fectius cognoscit principij, &
sicut de vna conclusionē ita de
quibuscumque inclusis in ipso
principio. Si nō, ergo istud prin
cipij vt in hoc gradu cognitū
non est principium, quia respec
tu nullius conclusionis, qd̄ est
falsum.

A falsum. ¶ Itē tunc esset circulus inter illa. ¶ Istud ē confirmat p philosophū primo posteriorū, vbi vult qd oportet maxime cognoscere de subiecto quid est. & rō est, quia in rōne & quiditate subiecti virtualiter includitur tota rō scientiæ. Nec per ipsam demonstratiōē acquiritur aliquo mō de subiecto qd est, immo totaliter præsupponitur. sed tū per demonstratiōē acquiritur cognitio passionum in hærentiū sibi, & ita erit de cognitione respectu principij qd cognitio principij totaliter præsupponit demonstratiōē, & in nullo perfectior acquiri per demonstratiōem. ¶ Ad argm ergo pōt dici qd in ipso est fallacia consequentis. licet n. perfectius cognoscēs eā possit plurā cognoscere, qm est cā perfectius repñtans cāta. non tū ecōuerso, qā potest stare cognitio principij in se, non aucta, conclusionibus pluribus ex ipso elicitis, & ita de cā & effectib. pluribus cognitis. ¶ Contra distinctionem illam qua soluitur qd de duplici scientia visionis & simplicis notitiæ arguo, quia in intellectus aīæ Christi posset cognoscere in verbo aliquid possibile futurum nunquā sciendum. ergo non præcise ponitur ei terminus in cognitione eorum quæ Deus nouit scientia visionis. assumptū probat, quia ē verisimile est alias animas visuras in verbo ipsum posse creare aliquid qd non creat ēt distincte, & ita multo magis hæc aīa poterit videre aliquid possibile in verbo. ¶ Præterea possibile est vt videat in verbo aliquid possibile, & qua ratione vnum & aliud. ergo ad vitādum infinitatē oportet

et alium terminum præfigere **C** quam includendo actualia & excludendo possibilia.

ALITER RESPONDETUR *Hic. quol. s. q. 14. quare Bo. & vual. hic ad has.*
ad quæstionem distinguendo qd intellectus animæ Christi potuit in verbo videre omnia habere virtualiter, non autem actualiter. ¶ Secundum membrum probatur, quia virtus infinita non potest in plura quā in infinita obiecta. si ergo virtus finita posset in infinita. * virtus finita æquaretur virtuti infinite, quod est inconueniens ergo &c.

¶ Præterea. virtus finita distincti videt duo q tria, & tria quā quatuor. & sic ascendendo minus distincte videt mille quā centum. ergo in infinitum plura in infinitum indistinctius videt quā pauciora. sed in infinitum indistinctius aliquo gradu finito videre est non videre. ergo &c.

D ¶ Præterea. infinitas extensiuæ præsupponit infinitatem intensiuam secundum Auer. de substantia orbis, & 12. meta. sed anima Christi non potuit habere infinitatem intensiuam cum sit creatura & quoddam finitū. ergo nec extēsiuam ad infinita obiecta.

C O N T R A istud, & primo contra primam partem positionis de habitu, si intelligatur qd vnus habitus sit rō intelligendi infinita obiecta, hoc vñ impossibile & hoc sub suis proprijs rationibus, quia tunc sequeretur talem habitum esse intensiue infinitum sicut probatum est lib. 2. dist. 3. de illo habitu quē aliqui ponunt in angelis representariū quantum est de le infinitorum obiectorum.

¶ Qd si dicas super istū habitum

Par. solutio tur ha rōnes in s. ne. p.

com. q. 1.

par. 2. q. 9.

Atum tantum fundari infinitos respectus ad infinita obiecta, & hoc posset fieri sine infinitate fundamenti. ¶ Contra hoc arguitur. quia tunc secundum hoc secundum membrum contradiceret primo, per hoc enim ponitur fundare infinitos respectus ut non sequatur aliqua infinitas fundamenti in se, ergo a simili non est inconueniens quod aliquis actus sit infinitorum actualiter per infinitos respectus ad infinita, & tamen quod actus non sit in se infinitus. ¶ Illud et de respectibus non concludit, quia aliqui respectus possunt fundari super idem, & aliqui non. si enim essent infinite albedines super istam naturam albedinis fundarentur infinite similitudines, quia unitas ipsa natura quæ est proxima ratio fundandi similitudinem quantum est de se posset esse in infinitis. sed relationes alicuius posterioris essentialiter, non possunt esse infinitæ ad aliquod prius essentialiter, maxime quia illa prioritas est perfectionis, puta efficietis vel finalitatis, quia quanto aliquid simul potest esse talis cum pluribus tanto est perfectius, & ita si potest esse simul infinitorum, potest simul esse infinitum. tales autem sunt respectus habitus ad obiectum ut primo cognitum, quia obiectum est ratio quare habitus habet primo esse.

¶ Præterea. per secundum membrum contradicat primo, probato, quia omnis habitus unus in uno intellectu potest habere actum adequatum, vel actus adequatus illi habitui vel intellectui in quo est, quia omnis causa totalis finita potest intelligi habere effectum adequatum vel effectus adequatos.

Iste effectus unus adequatus si ponatur erit unus omnium obiectorum. vel effectus plures si ponantur, quia habitus ponitur esse omnium in actu primo, & ita actus secundus erit et omnium. vel ergo iste habitus est infinitus, quod est propositum ex una parte, vel actus unus qui esset infinitorum vel plures qui essent respectu infinitorum obiectorum non esset infinitus vel infiniti, quod est propositum ex alia parte. non enim ex totali causa finita potest procedere effectus adequatus infinitus, vel effectus adequati infiniti.

TERTIO MODO potest dici per animam Christi actualiter videt omnia in verbo quare videt verbum, quod declaratur, quia quicumque intellectus est receptivus notitiae cuiuscunque obiecti, quia est totius entis, & per consequens ad quodcumque intelligibile habet desiderium naturale, & si quodcumque cognosceret, in hoc perficeretur naturaliter, & sicut dico de notitia illa de visione in verbo, quia illa est perfectissima notitia possibilis haberi de obiecto. quilibet ergo intellectus est receptivus cuiuslibet visionis in verbo, & hoc loquendo diuissim. ergo & coniunctim quilibet intellectus est receptivus simul visionum in verbo respectu omnium obiectorum. probatio consequens, cuiuscunque potest quodlibet inesse si ei potest simul duo inesse, quia non opponuntur, & infinita talia simul potest eidem inesse, quia nulla est ratio impossibilitatis vel incompatibilitatis, quodcumque. non illorum potest per se inesse & quodcumque; cum quocumque potest simul inesse, quia non opponuntur, & quodcumque simul

A simul possunt inesse, quia ex pluralitate inhererentium nō sequitur noua impossibilitas. & sic sequitur propositum. sicut enim visio in verbo respectu cuiusque obiecti potest inesse anime Christi, ita & visiones duorum obiectorum simul, quia non repugnant, aliter non posset se uidere beatam, & aliquid aliud in verbo, & ita cū semp uideat se beatā in verbo, nunq̄ posset aliquid aliud uidere in verbo, nec quęcūque multitudo ponit nouā impossibilitatē, patet. nec nouam oppositionem, quia si esset oppositio illa esset alicuius ad aliquid. ¶ Nec ista infinitas est in eo possibilis intellectui creato, probo, quia receptiuū, secundū propriam rōnem receptiuū non est in se perfectius si sit in actu secundū suas potentias q̄ si sit in potētia respectu actus quod apparet, quia ipsi actus sunt extra rōnē receptiuū, & patet i exēplo de materia & forma. ergo intellectus nō cōcluditur esse perfectior si est in actu s̄m oēs suas potētiās passiuas q̄ qñ est in potētia ad illos actus. Sed intellectus est simul in potētia ad infinitas visiones. patet enim q̄ est in potētia ad quęcūq; actū ex natura sua & simul in potentia ad oēs. ergo si esset in actu s̄m oēs istos actus, nō sequeretur maior infinitas q̄ mō. ¶ Quod si dicas q̄ non est capax oīum simultalium est, quia simul est in potentia ad oēs. ergo simul pōt habere oēs in actu, cū nō sit oppositio illorū actū, nec requiratur in receptiuo aliquid sibi repugnans. Præterea sicut dicitur in sequenti q̄ōne, si anima Christi nouit oīa singularia in proprio genere, hoc est per spēs proprias.

& ita infinitas, quia singularia. C possunt esse in infinita. non plus autem repugnat intellectui infinitas visionum quam specierū intelligibilium, quia & si visiones sint aliquo modo perfectiores speciebus, non tamen requirunt aliam rationem receptiuū. ¶ Confirmatur ista positio, & q̄ etiam hoc sit de facto per illud Augul. 15. de trini. c. 15. fortassis non erunt ibi cognitiones volubiles, quod licet sit dubium de beatis, videtur tamen probabile de ista anima tanquam beatissima, q̄ in ea non erunt tales cogitationes, ergo quicumque nouit habitualiter potest noscere actualiter. ¶ Hoc confirmatur per Damascen. 67. c. dicen- *Lit. 9. c. 20.* tem q̄ ista anima habuit præscientiam futurorum. ¶ Hæc autem scientia non videtur habitualis, quia futura contingentia non sunt nata cognosci siue in se siue in verbo nisi intuitiue. ¶ Præterea, actus secundus est perfectior actu primo, & ita esset perfectior si cognosceret se omnia uidere quā si habitualiter cognosceret. ergo oportet ostendere impossibilitatem huius ad hoc q̄ perfectio ista desit isti animæ. si ergo rōnes adducte ad hoc probandū sunt solubiles, vī q̄ oppositū tanq̄ probabilius sit tenendum. ¶ Præterea, actus gloriæ non videtur interruptus, & ideo non qñque circa vñum, & qñque circa aliud. ergo simul omnia, & ita actualiter.

POTES T D I C I q̄ cōclusio ista posset poni duobus modis. ¶ Vno mō q̄ aīa Christi haberet vnā visionē respectu verbi & primi obiecti, & oīum obiectorum relucētū in verbo vī secūdario oīum obiecta, ad q̄ obiecta se-

cun-

A cūdaria hēret respectū distictos, nec sequeret infinitas actus fundātis respectus hūmōdi, q nō essent nisi in potentia, & isto modo nulla ponit infinitas in actu, quia obiectum non habet esse in actu. ¶ Alio modo posset poni q respectu cuiuscunq; obiecti est propria visio, ita q essent simul infinite visiones recepta in actu a verbo causante, & secundum istam viam secundam oportet ponere aliqua infinitas, quod videtur contradicere multis auctoritatibus philosophorum & sanctorum. ¶ Si primus modus ponitur, nō propter hoc sequitur visionem illam esse formaliter infinitam, sicut est visio diuina. ipsa enim non esset comprehensua primi obiecti, neq; obiectorum secundariorum, nec necessario ex perfectione sua eliceret obiectorum secundariorum, sed posset esse idem actus dato q esset tantum primi obiecti, **B** sed visio diuina ex perfectione sua est necessario sui & aliorū. ¶ Sed dato quod posset recipere vnā visionem respectu infinitorum vel infinitas visiones. ¶ Dubiū est an respectu illius vnus vel illarum plurium si sint, possit habere iste intellectus creatus rationem elicitiui. ¶ Videtur q sic, quia intellectus elicit intellectiōem vt est prior naturaliter intellectiōe, sed per hoc q aliqua intellectiō est elicita nihil perfectionis aufertur sibi pertinentis ad ipsum vt est prior naturaliter intellectiōe. igitur nec per vnā intellectiōē elicita aufertur sibi potentia elicendi aliam. ¶ Confirmatur, qā quamcunq; istarum infinitarū posset elicere, si tunc aliam non eliceret, sed tunc aliam eliciat

aque perfectus manet in se in quantum est alterius elicitiuus, ergo potest aliam elicere. ¶ Oppositum videtur, quia quacunque, virtus actiua finita potest habere aliquem effectum ad quatum intensiue & extensiue plures, ita q plures illis non potest simul causare. igitur nullus intellectus creatus potest elicere * visiones infinitas. ¶ Et tūc ad primam rationem de prioritate principij elicitiui ad effectum esset dicendum q aliqd prius potest habere aliqua posteriora, vtraque non potest simul, & ita licet nihil sibi tollatur in se, vt est prius per hoc q causat vnum posterius, non tamen potest simul quodcunque causare.

S E D S I I S T A via tertia non placet neque q infinita videat elicitiue neque simul recipiendo visiones. s. infinitas infinitorum vel vnā visionem infinitorum, potest dici q videt omnia habitualiter non tamen actualiter, exponendo dist. hoc modo q per aliquem actum videt verbum, & per illum actum omnia relucencia in verbo sunt sibi presentia actu primo & per hoc habitualiter sibi nota, quia generaliter loquendo illud dicitur habitualiter notū cuius est actus primus sufficienter ostensius, non est ergo aliquis vnus habitus in anima illa qui vnica sua ratione ostendat infinita, sed actus quo videtur verbum primo est actus primus p̄sens quo sibi relucet omnia quae lucent in verbo. & hoc quia verbum est sibi manifestatiuum vt speculum voluntarium representans omnia. ¶ Secundum. i. quod nō actualiter declaratur, qā experimur

*Vile. 2.
Met. 1. po.
& 2. phy.
6.*

A murq̃ attētio circa plura obie-
cta est minus perfectā, & ideo vi-
detur q̃ impossibile sit poten-
tiam finitam perfectā attētio-
ne videre infinita simul. ¶ Prete-
rea si actualiter videret infinita,
perfectio illius anime in infinitum
excederet perfectionem al-
terius anime, quod videtur in-
conueniens. & per hoc adduci
potest illud Aug. 6. natura par.
4. c. 2. q̃ in sapientia creatoris
non est occultatio nisi secundū
receptacula, quia licet verbum
& voluntarie ostendens omnia
sit præsens voluntarie illi ani-
mæ. ipsa tamen nō potest simul
omnia recipere, sed quodlibet
figillatim, & ita potest videre,
quodcumque de numero infini-
torum ad quod se cōuertit. ¶ Et
si obijciat q̃ ita pōt q̃libet bea-
tus videre quodlibet in verbo
non simul. ¶ Dico q̃ verbū cui-
libet alij beato est speculum re-
præsentans determinata, vltra q̃
non potest velle ordinate vide-
re alia. sed huic est speculum re-
præsentans omnia, & ideo ipsa
potest ordinare velle videre om-
nia quocumque infinitorum ad
quæ est in potentia propinqua
ad videndum, sicut si essent sibi
præsentia per proprium habi-
tum vel per aliquem actum pri-
mum cognitium qui posset di-
ci habitus.

AD ARGUMENTA
principalia. ¶ Ad primum patet
quomodo posset nosse infinita.
¶ Ad secundum. & si illæ illumi-
nationes sint ordinate, non ta-
men secundum ordinem natu-
rarum sed gratiarum, & ideo pri-
mo huic atq̃ & ab hac illumina-
tione angel. ¶ Ad confirmationē
huius rationis dico q̃ anima
quantum ad illam actionē qua

creatura dicit illuminare crea-
turam potest illuminare ange-
lum sicut econuerso quia in pa-
tria animæ beatorum habebūt
eundem modum loquēdi quē
angeli. & ideo si alicui animæ re-
ueletur prius aliqua veritas in
verbo q̃ angelo potest illumi-
nare angelum de illa veritate
sicut angelus posset illuminare
animam si prius esse reuelata
angelo. ¶ Ad illud de causa &
effectibus, & proportionē cau-
sæ ad effectus & principij ad cō-
clusiones patet ex improbatio-
ne illius opinionis.

AD ILLA A PRO SECUNDA opi-
nionē probant q̃ non possit vide-
re infinita. ¶ Ad primum cum di-
citur q̃ virtus infinita nō plus
posset quā videre infinita. li-
cet sit verum extensiuē, non ta-
men est verum intensiuē. posset
enim perfectius videre illa quā
aliqua virtus finita, quia actus
eius esset intensior secundum
perfectionem & virtutem maio-
rem potentie. ¶ Ad aliud cū di-
citur q̃ in infinitum indistin-
ctius videret infinita. potest di-
ci q̃ videre indistinctius respec-
tū plurium non necessario est
ex parte intellectus vt receptiu⁹
sed solum vt elicitiuus, posset
enim recipere visiones æque di-
stinctas plurium sicut pauco-
rum, & ita si ratio valeret con-
cluderet solū q̃ intellectus non
posset esse elicitiuus respectu in-
finitarum visionum, sed potest
dici q̃ nec hoc concludit quia
& si de facto intellectus noster in-
distinctius intelligat plura quā
pauca, hoc tamen non necesse-
rio conuenit sibi de ratione sua
qua intellectus est prior actu eli-
cito, sed ex aliquo concomitan-
te, quod non est necesse pone-
re

Mat. 28

a. l. pro-
portionē.

Quæ-
tur angeli.
Hic, i. huius rationis dico q̃ anima
quantum ad illam actionē qua

Are in intellectu Christi. ¶ Ad tertium, infinitas extensiuā ad aliqua vt ad formas recipiēdas nō concludit infinitā entitatē receptiuū, sicut patet de materia si esset receptiua infinitūū formarū: immo magis cōcludit imperfectionē, sed infinitas extēsiuā ad aliqua vt ad effectus simul causabiles concludit infinitatē intensiuā, cō q̄ talis pluralitas cōcludit maiore perfectionē in eo qđ ad plura se extēdit, nō ita de receptiuo, si tamen intellectus ponitur elictiuus infinitorū, di co q̄ nec illa infinitas extensiuā cōcludit infinitatem intensiuā intellectus, sed obiectū, q̄a obiectū est causa principalis actiuā respectu illarum visionum, & non intellectus.

QVÆSTIO. III.

B *Utrum anima Christi nouerit omnia
in genere proprio.*

Quare
Bee. &
ma. in li-
tera. Qua-
re li. de in-
car. ca. 7.
Amb.

ERTIO quærit.
Vtrū anima Christi
nouerit omnia
in genere proprio,
& arguitur q̄ non.
Luc. 2. Iesus proficiebat atate, &
sapientia corā Deo, & hominib⁹.
¶ Quod si exponat q̄ proficit fe
cundū apparentiā. ¶ Cōtra hoc
est Am 4. de. f. f. ponitū litera,
vbi ipse concludit fuisse in Chri
sto aliq̄ aliū sensum q̄ diu
inum, quia secundū aliq̄ sensu
sum proficit, nō aut fecundū di
uinū. sed hæc probatio nihil va
leret, si deberet intelligi solum de
profectu secundū apparentiam,
quia et fmi intellectū diuinum
posset per ostēdere de sapientia.
¶ Præterea. ad Heb. 5. Didicit ex
his q̄ passus est obediētia. ¶ Pre

terea, fuit viator. igit habuit co-
gnitionē cōpetentē viatori. illa
autē fm qd determinat philo-
sophus. 1. Met. & fecit dō postorio.
i fine est ex multis actibus & ex
periētijs. ergo &c. ¶ Præterea fuit
rōnalis. igit potuit in actū cōpe-
tētē rōnali vō rōnale, talis est dī
securrere a notis ad ignora, & ita
per noticiā talium ignotorū dī
securrendo potuit discere aliqd
nouum. ¶ Cōtra nullā ignoran-
tiā habuit secundū magistru, ga-
nō expediebat nobis Christum
assumere defectū illū. ¶ Præterea
angeli nouerunt omnia in gene-
re pprio. ergo multo magis ani-
ma ista, quæ (vr superius dictum
est) fuit perfecta summa perfe-
ctione supernaturali. & pari rō-
ne summa pfectione naturali.

HIC DISTINGUITUR D
 de cognitione infusa & acquisi-
 ta. ¶ Et quantum ad primam non
 nit omnia per aliquam infusam
 in species intelligibiles a Deo
 infusa & quo ad hoc non po-
 tuit proficere. ¶ Sed quantum ad
 cognitionem acquisitam potuit
 proficere, qd probat, qd habuit
 intellectum agentem & possibile
 sicut & nos, quorum operatio
 propria est abstrahere huiusmo-
 di species intelligibiles & illas
 recipere, igitur in hoc poterant
 in Christo pficere. species autem
 intelligibilis vel est scientia obie-
 cti vel est principium necessa-
 rium sciendi.

CONTRA cōclusionē arguī ex dictis opinātis, quia sūm cum dō accidentia eiusdē spēciei nō possunt esse simul in eodē, sed cognitio infusa & acquisita rei in proprio genere sunt eiusdē spēciei. ¶ Et si dicatur q̄ possunt distingui spēs sicut matutina & vespertina. ¶ Cōtra illē

In proc.
mss.

A cognitiones si fm propria rōnē

De Ten obiecti vt. si est præsens in se & quomodo in verbo sint duæ cognitiones, de datur vespertina. i. & matutina, acqsi ta de infusa dicuntur habere idē obiectū, sed talis diff. causarū nō diffinita. Ma quit cognitionē formaliter fm rōnē. Aug. ad Deo gratias. & Ambro. est in se de incarna. disparitas ortus nō facit distinctionē natura, vt patet de Adā & nobis. ¶ Preterea est in cōtra cōclusionē in se. & si duæ cognitiones eiusdē speciei possunt simul esse in eodē, non tñ duæ pfecte eiusdē obiecti & fm eadē rōnē, quia, aut vtraque illarū cognoscit obiectū perfecte quātum est cognoscibile, & tunc altera superfluit, aut nō, & tunc neutra est perfecta. ¶ Contra rationē, quia tunc beatus cū habeat intellectū agentē & possibile poterit tunc acquirere sciētiā, & potētia augmentatiua & alię potētię quæ erūt in beatis eiusdē rōnis cum nostris poterunt habere actus suos, & ita Adā beatus mō potest augeri sicut & Adā in statu innocentie potuit augmentari. ¶ Ex his instantijs & consimilibus patet qd hęc propositio est falsa. potētię perfectę in quocunque possunt in actus suos. hoc enim solum est verū de imperfecto quod est in potentia ad terminos actionū illarū potentiarum, sed si ab aliquo agente preueniente illas potētiās inducti sunt termini ad quos possunt esse actiones illarum potentiarum non poterunt agere ad illos terminos non propter imperfectionem sui, sed propter positionem termini ab alio, nec pro-

pter hoc sunt negādę esse in natura, qā sunt simpliciter perfectiones natura, siue illa habeat terminos perfectionis ab illis siue aliunde.

SI PONERETVR hic alia opi. scilicet qd hęc oīa nouit in habitu modo quo ponit habitū in angelo, vt sufficiens rō ad cognoscendum oīa habitualiter, ita improbat hęc opi. de anima Christi sicut improbat est de angelis in secundo.

AD QVÆSTIONEM Di. 1. 8. potest dici qd duplex est cognitio, scilicet abstractiua & intuitiua, quæ dist. probata fuit in 2. li. & vtraque cognitione potest cognosci tam natura vt pcedit singularitatem quam singulare vt hoc. ¶ De cognitione abstractiua quæ scilicet est obiecti siue singularis siue vniuersalis potest dici, qd illa aīa nouit oīa vniuersalia siue qditates habitualiter p spēs infusas, qā cū illa notitia sit perfectionis in intellectu creato, eo qd sit passius respectu cuiuscunque obiecti intelligibilis, qā nō hēt in se perfectio-

nem oīum intelligibilium & care re pfectione sibi possibili respectu alicuius obiecti sit perfectio nis in intellectu, vī probabile attribui hūic intellectui perfectionē respectu oīs intelligibilis, qualis attribuit angelis, cū nec illa repugnet intellectui creato, nec sit imperfectio in eo, nec etiam impossibilis cognitioni in verbo, quæ ponitur competere huic aīa, qā secundū Aug. 4. sup Gen. simul stant cognitio in verbo & cognitio in proprio genere. Sed hoc mō. i. abstractiue & habitualiter vel nō nouit oīa singularia sub proprijs rōnibus, puta si nō habet spēs infusas ni-

C

Hē. quot.

s. 9. 14.

Di. 1. 8.

¶ seq.

Dist. 8.

9. 9.

D

A

A si quiditatum, quia illę nō sunt rationes cognoscendi singularia sub proprijs rationibus. sicut enim vniuersale nō dicit totam entitatem singularium, sic nec cognoscibilitatem, & ita quod est propria ratio cognoscendi vniuersale non est propria ratio cognoscendi proprie & distincte singulare, vel si ponitur cognoscere habitualiter & abstractiue singularia quantum sunt cognoscibilia ab intellectu creato, concedendū est cuiuslibet singularis propriam esse speciem intellectu illo, & ita plures species eiusdem speciei, & etiā infinitas species infinitorū singularium possibilium. ¶ Quod si alicui non videtur attribuenda huic animę confusa cognitio singularium possibilium nec distincta infinitorum siue per

Dist. 3. q. 9. s. 6. id.

B species infinitas siue finitas, potest dici qd hęc anima nouit habitualiter & abstractiue aliqua singularia per proprias species infusas, & aliqua non nouit habitualiter, potest tamen noscere illa habitualiter si illa fiant in existentia reali eo modo quo dictum fuit 2. li. q. angelus potest acquirere notitiam aliquorum obiectorum per actionem illorum in intellectu suo. nec tamē oportet ponere animam illā noscere actualiter quiditates nec singularia, quia notitia actualis in genere proprio est secundū virtutem naturalem ipsius intellectus in se. nō autem potest intellectus finitus ad quęcunque obiecta simul distincte percipienda conuerti virtute naturali. ¶ Loquendo tamen de cognitione intuitiua quę est de natura, vel de singulari vt conuenit actuali existentia. Di

co qd illa est vel perfecta qualis est de obiecto vt pſentialiter existens, vel imperfecta qualis est opi. de futuro vel memoria de pręterito. ¶ Primo modo nō nouit omnia in genere proprio & habitualiter in verbo. qd obiectum illo modo non est cognoscibile nisi vt pręsens in se vel in aliquo in quo habeat esse perfectius qd in se, sed cognoscere isto modo non est cognoscere in genere proprio. Nō enim esset nata sic cognosci sessio Petri nisi esset pręsens in se, & ideo cum multa obiecta non fuerint nec esse potuerint pręsentia illi intellectui secundum existentiam actualem illorum non potuit habere notitiam intuitiua. ¶ Et si dicatur qd potuit hanc habere per species infusas. ¶ Hoc falsum est. tum quia species infusa representat obiectū vt abstractit ab actuali existentia, qd eodem modo representat siue obiectum existat siue non existat, & per consequens non est ratio cognoscendi existens vt existens. tum quia veritates cognoscibiles cognitione intuitiua de existentibus vt existentia sunt. si veritates cōtingentes nō possunt cognosci per species quęcunque innatas, quia ex cognitione terminorum non potest cognosci veritas cōplexorū cōtingentium de illis terminis, qd illarum complexionum veritas non includitur in terminis, sicut in speciebus & terminis earum includitur veritas necessaria cōplexionalis scientialis. oportet igitur propter veritates contingentes, quę sunt de existentibus vt existentia sunt, cognoscenda habere aliqua obiecta in se pſentia, vt possint in se intuitiue cognoscere.

A in nobis. ¶ Ad tertium dico quod discursus non semper facit acquirere cognitionem de conclusione ad quam discutitur, sed vel sic vel illa cognitione facit præhabita uti, & ita dico in proposito quod Christus potuit discurre ad conclusiones, quarum prius habuit cognitionem abstractiuam, vel potuit addiscere conclusionem scientificam, licet præhabeat omnem notitiam quiditariam terminorum quæ dicitur scientia secundum Aristot. 8. Physicorū. & 2. de anima, licet proprie non sit habitus conclusionis. ¶ Et si obijciatur contra primum membrum, scilicet de cognitione abstractiuam singularium secundum proprias rationes singularium, siue omnium secundum illam secundam viam, siue aliquorum secundum tertiam, quomodo poterat competere Christo & non nobis cum simus eiusdem speciei cum eo?

*Doctrina
singularis
de mente
Ari. 3. de
anima 2.
c. 20. de
inde.*

¶ Respondeo. ista negatio non est in nobis, quia repugnet intellectui nostro, cognoscemus enim singularia sub propriis rationibus in patria eodem intellectu quem modo habemus, sed pro statu isto intellectus noster nihil cognoscit nisi quod potest gignere phantasma, quia non immutatur immediate nisi a phantasmate vel a phantasiabili, entitas autem singularis non est propria ratio gignendi phantasma, sed tantum entitas naturæ præcedens illam entitatem singularem, ipsa autem entitas singularis non est nata mouere immediate aliquam potentiam cognitiuam nisi intellectum, & quod nostrum nunc non moueat est propter

connexionem eius ad phantasiam, in patria vero non est talis connexio, ideo ibi hoc ut hoc intelligitur.

QUÆSTIO. IIII.

Utrum anima Christi nouerit omnia perfectissime siue in genere proprio.

QUARTO quaeritur siue arguentis. ¶ Utrum anima Christi nouerit omnia perfectissime in genere proprio.

¶ Respondeo, quod potest intelligi de cognitione actuali vel habituali. ¶ De habituali dico quod perfectissime nouit, quia sicut positum est dist. 13. istam animam posse habere summam gratiam possibilem creaturæ. ita probabile est quod habeat species intelligibiles perfectissimas, per quas intelligit perfectissime res cognitione abstractiuam habitualiter. ¶ Si autem quaeratur de actuali, tunc distinguendum est de abstractiuam & intuitiuam.

¶ Quantum ad abstractiuam, non potest perfectissime noscere ex ea parte qua intellectus est causa partialis respectu intellectus, quia intellectus suus non est perfectissime intellectus creatus, & quanto ista causa partialis est imperfectior, tanto intellectus est imperfectior, illa enim elicitur secundum virtutem intellectus & obiecti presentis siue miraculo speciali, si tamen species infusa alicuius obiecti in anima Christi ponitur tanto perfectior specie infusa cuiusque intellectui, quanto intellectus ualitas animæ Christi de-

ficit

A scit ab intellectu alterius intellectus, tunc totum istud, scilicet intellectus animæ Christi cum illa specie infusa potest equari toti illi. scilicet intellectui alterius cum sua specie. Et si totalis equatur totali, licet utraque partialis sit diuisim in qualis vtrique partiali potest sequi effectus qualis. ¶ De intuitiua autem cum ibi obiectum non ut in specie agat, sed ut in se præsens, & ut in se præsens est idem, & eodem modo cum quocunque operetur, sequitur quod intellectus cuius intellectualitas est imperfectior, habebit illum actum imperfectiorē, sed de intuitiua in verbo potest dici intellectus ille perfectissimè videre, sicut & videtur verbum.

ILLVD QVOQVE PRÆ-
TERMITTENDVM
NON EST &c.

DIST. XV.

QVÆSTIO. VNICA.

Utrum in anima Christi secundum
portionem superiorem fuerit verus
dolor.

IRCA istā. 15. di.
in qua magister ag-
git de defectib⁹ as-
lumptis cū natura
humana q̄ro vnū.
¶ Vtrū. scilicet in aīa Christi s̄m portio-
nem superiorem fuerit verus do-
lor. Qd non, contraria non pos-
sunt esse in eodē, gaudiū & tri-
stitia sunt hmōi. ergo maior p-
tētia, tum quia contradictio est
maxima oppositio, & iō includi-
tur in omnibus oppositionibus,
& p consequēs sequitur ad oēs,

ita quod ad quēcūque opposita se-
quuntur contradictoria. Tū q̄a
hoc vult philosophus. 4. Met. vbi
dicit quod si cōtraria ponat simul
in eodē sequitur contradictoria
verificari. ¶ Et si dicatur ad ma-
contraria esse simul in eodē mo-
tu vel in mobili, quia terminus
a quo non simul totaliter expel-
lit, nec terminus ad quē totali-
ter acquiri, immo quod mouet
dum mouet partim est in termi-
no a quo, & partim in termino
ad quem ex 6. Phys. & 9. Meta.
¶ Contra hoc quia non sunt si-
mul in summo & in esse perfe-
cto, quia si sunt impossibili-
lia, & etiam quia qñ simul sunt
quomodo cūque vnum dimi-
nuit aliud, hic autem gaudium
non diminueretur, quia non
fuit decens ut fruitio illius ani-
mæ diminueretur p actum me-
ritorium sic acceptum trinita-
ti ut satisfaceret pro genere hu-
mano. ¶ Si dicatur ad mino-
rem quod gaudium & tristitia
non sunt cōtraria in proposito,
quia non sunt de eodem. ¶ Con-
tra, illud circa quod fiunt con-
traria est subiectum idem. Sed
non oportet quod habeant causam
eandē, ita. n. sunt cōtraria & in-
cōpossibilia albū & nigrum, si
fiant a contrarijs causis. scilicet cali-
do & frigido, sicut si possent fie-
ri ab eadem causa. Sed obiectū
se habet ad illas passionē ut cau-
sa effectiua. ergo. ¶ Preterea
secundo. impassibilitas corpo-
ris est in corpore a Deo glorifi-
cante, & tamen non patitur secū
passionem corporis ab alia cau-
sa inferiori, ergo impassibilitas
& passio a diuersis causis sunt
impossibilia. igitur paritō-
ne in proposito. ¶ Preterea ter-
tio impeccabilitas aīæ ex hoc

K 2 prin-

Vide vv.
hic qui se
net contra
ria etiam
in summo
prius se
eodem.
t. c. 7. &
17.
Idē. 4. Ma-
ta.
C
t. c. 23.

Vide Hē.
quol. 8. q.
4. & quo-
li. 12. q. 12